

Dotek rukavic značí konec hry

Jindřichohradecký rodák Tom Kocmi připravuje čtyři ročník hry **Velký bratr**, do které se zapojují lidé z celé republiky, a **zkouší život v totalitě**. Inspiruje se Orwellovým románem 1984.

Josef Musil,
spolupracovník MF DNES

ČESKÉ BUDĚJOVICE Jdete klidně po ulici, najednou se k vám někdo přiblíží, dotkne se vás rukou v bílé rukavici a prohlásí: jste zatčen. Odvěte vás stranou a vyslechně. Načítání mu bude vadit, že se neví v kavárně při hovoru s přítelkyní podípal rukou hlavy. Vyšetřovatel vás vyfotí a řekne: Jsi vaporizován. Tím pro vás hra končí. Tato slova jsou to samé jako smrt. Tak vypadá život v totalitě na město.

Právě takovou situaci mohou zažít ti, kteří se zapojí do hry **Velký bratr**, která se hraje jak v reálném prostředí, tak on-line na internetu. Loni se jí účastnila tisícovka lidí v celé republice a několik jedinců v zahraničí. Svůj název získala podle tajemné postavy z románu 1984.

„Je to moje nejoblíbenější knížka,“ prozrazuje autor hry Tom Kocmi z Jindřichova Hradce. „Pravděpodobně uplošně totalitní ideologie na člověka v jeho každodenním životě. Spisovatel George Orwell už na konci 40. let minulého století dokázal přesně odhadnout následný společenský vývoj v zemích, které se ocitly pod převládající totální tvůrčí. Orwell ale o politickém zaměření hovoří, ukazuje působení totalitního režimu v jeho principu.“

Hra **Velký bratr** je důsledně apolitická. Má jediný cíl – ať si hráč vykouše, jaké to v totalitě je. A především, jak nesvoboda mění jeho myšlení i charakter. „Většina účastníků se shodla, že tři týdny, po které hra trvá, jsou tak akorát, aby jim to nezačalo létat na mozek. I při si každý rok na vlastní kůži ověřit, proč stranou paranoika a rozhodovat o životech jiných.“

Stručně řečeno, ve hře soupeří dvě skupiny lidí. Ty, které podléžají vládnímu z oznámení Velkého bratra a jeho Strá-

Zakladatel Velkého bratra Tom Kocmi má na svetu na předepsaném místě připravenou plakku s logem hry **Velký bratr**. Pokud patří k němu se stěnou plakou, rychle si navlékne bílé rukavice a pokusí se ho „ztlivkovat“. Jenže jeho protivník to bude chtít udělat také. Foto: Petr Lundák, MAFFRA

ně, a současná skupina obdořůvých, která chce režim svrhnout. „Jenomže s vou roli si na začátku hry nikdo nevybírá svobodně. Jako v každé tvrdě totalitě je má přidělena. Velký bratr vytváří odboj uměle, aby společnost držel v napětí a mohl provádět čítky,“ vysvětluje Kocmi.

Osobní likvidace hrozí i příznivcům Strany, pokud nedrží svůj vyhlášená pravidla. Za letos znějí: Každý den nosit oděv určité barvy, zákaz podpírání si hlavy, zákaz konzumace masa a návykových látek včetně kávy, povinnost nosit odznak Strany, zákaz negativního vyja-

dřování, zákaz používání jednorázových plastů a příbory, s výjimkou líce a dýchacích uhlíků.

I ten nejvíce udomácnělý hráč občas na něco zapomene, případně si mylně vyloží příkaz, který jakoby nabízí více variant. Anebo se na něho snese úšlechtlá pomluva, a najednou to přijde. Vylsch a vaporizace.

„Jeden hráč se dotkne druhého rukou, na které má navlečenou bílou rukavici. Ove se. Vyslyším té. V borším případě. Vaporizují té. Termin vaporizace pochází od Orwella. Znamená, že se nešťastník prostě vypaří. Zmizí ze světa a Strana vymaže

veškeré záznamy o jeho předchozí existenci. Tím v naší hře končí.“

Je zajímavé, že tvrdce takto pojaté hry osobně nezažil žádnou totalitu. Narodil se osm měsíců po sametové revoluci a až do svých 24 let netušil, že je jeho volnočasovým posláním stana vorování před nesvobodou. Ale všechno souvisí se vším. „Jako malému klukovi se mi líbil humanoidní robot z dětských sci-fi filmů. Sestavoval jsem je z lega a vy mišly, jak by mohli mít praktické funkce. Tenhle zájem se vyvíjel a nikdy mě nepustil. Už na druhém stupni základní školy jsem byl rozhodnutý,

Vizitka

Tom Kocmi (28 let)

Narodil se 27. července 1990 v Jindřichově Hradci. Po studiu na gymnáziu Gymnázium Vítězslava Nováka absolvoval v letech 2010 až 2015 bakalářské a následně magisterské studium na Fakultě elektrotechnické ČVUT v Praze. Nyní působí jako výzkumný pracovník Ústavu formální a aplikované lingvistiky Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy, kde se věnuje vývoji systémů strojových překladů. Na toto téma publikoval řadu odborných prací v angličtině, například Trivial Transfer Learning for Neural Machine Translation. Je předsedou Jindřichohradeckého spolku StopTime, pod jehož záštitou vytvořil úspěšnou zážitkovou hru **Velký bratr**. Její první ročník se konal na jaře 2015.

Známky

Co vám dokáže zkrátit náladu?

Když pokazím něco, co jsem mohl udělat dobře, a vím, že si za tu chybu můžu jenom já sám.

Co vám udělá radost?

Posezení s přáteli nad šálkem čaje, kdy hraje nějakou deskovou hru. Anebo když si v Jindřichově Hradci zajezdím na kole.

Na co se těšíte?

Až spustíme hru **Velký bratr**. Těším se i na jeho průběh, během kterého se určitě budu těšit na to, až hra skončí, protože se jejím organizováním je spousta stresu.

Seriál

Na ležáku v Masných kramcích ...

Tomem Kocmim. Přítěše se setkáte s Karlem Váchou, bývalým fotbalistou Domažlické České Budějovice, který je v 55 prolivových góly nejlepší střelcem klubu.

ty, že budu studovat robotiku. Absolvoval jsem gymnázium v Jindřichově Hradci a pak jsem nastoupil na Fakultu elektrotechnickou ČVUT, obor kybernetika a robotika.“

Román 1984 poprvé přečetl na gymnáziu jako povinnou učebnici, ale nikterak ho nezajal. Literatura ne přelámala mezi jeho oblíbené předměty, stejně jako jazyk. Nutnou angličtinu se naučil v počítačových hře. „Ve třetím ročníku na vysoké škole potkčil, že se v ní má zdomaknit. Stáhl si počítačovou audioknihu 1984, protože už věděl, o o dějji. „Anglicky vyprávět byl hodně

přesvědčivá a mě najednou přiběh vtlah. Pak jsem si knihu několikrát přečetl a brzy se ze mě stal naruživý čtenář takzvané dystopické literatury. Ta, na rozdíl od utopie, popisuje fiktivní společnost, která se vyvíjí špatným směrem a není šance na obrát k lepšmu.“

České příslivky odříkano nejvíší krajně se v případě Toma Kocmibo například vřochovat. Jazyky, které ho dříve nebyvaly, jsou nyní jeho pracovním nástrojem. V roce 2015 využil nabídky docenta Ondřeje Bojara a nastoupil jako výzkumný pracovník do Ústavu formální a aplikované lingvistiky Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy. Současně se tam věnuje doktorandskému studiu. Předmětem jeho činnosti je vytváření strojových překladů.

„Zabývám se vývojem umělé inteligence, která za nás dokáže překládat čí jazyky. Myslí, že brzy budou vyspělé technologie, které umožní, aby spolu bezprostředně a bez chyby v překladu komunikovali lidé hovorící rozdílnými jazyky,

Už na druhém stupni základní školy jsem byl rozhodnutý, že budu studovat robotiku.

prostě jazyk toho druhého nezna- jí. Tím by mohl skončit monopol angličtiny jako světového jazyka, protože každý jazyk by se vlastně stal světovým.“

I posledně teby jeho oblíbené knihy 1984 v anglickém originále by jako by rozumitelně pro mluvčího jakehokoliv jiného jazyka. Ale v tomto případě se rozhodl Tom Kocmi za- jít ještě dál. Vytvořil elektronické i reálné herní prostředí, v němž si odsko Orwellova díla může každý osobně prožít. Před pěti lety se Velký bratr konal poprvé a přilákal 70 hráčů. Rok co rok počet účastníků Kocmi předkládá, že se do desítko- ho ročníku, který startuje 16. března, zapojí více než tisíc lidí.

„Většina se po skončení hry shoduje, že díky získaným zážitkům by dokázali vše rozpoznat, kdy se svobodná společnost začala proměňovat v totalitu. Všechno ročníky se podobají, jako by lidskou vlastností odliš- táto druhého. Při prvních zmáznach se tomu dá zabránit. Pak už je to velmi těžké,“ varuje mladý vědec.